

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

477Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 18ΗΣ ΚΑΙ 19ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2012

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Επιδίωξη ελκυστικότερης μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2012/C 68/01)

Εισηγήτρια: η κ. **Vladimíra DRBALOVÁ**

Στις 20 Ιανουαρίου 2011, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα

Επιδίωξη ελκυστικότερης μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 16 Δεκεμβρίου 2011.

Κατά την 477η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Ιανουαρίου 2012 (συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 2012), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 208 ψήφους υπέρ, 7 ψήφους κατά και 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

Συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1.1 Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους οι οποίοι ορίζονται στη «Διακήρυξη της Bruges» και να **βελτιώσει τη ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) προκειμένου να καταστεί ελκυστικότερη και να προβληθεί η σημασία της**. Οι κοινωνικοί εταίροι σε όλα τα επίπεδα πρέπει να συνεχίσουν να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία της Κοπεγχάγης και να βοηθήσουν στην επίτευξη των στόχων που είναι εφικτοί βραχυπρόθεσμα.

1.2 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να ενοποιήσει τις διαδικασίες της Μπολόνιας και της Κοπεγχάγης σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Αυτή η συνέργεια θα παρέχει στους πολίτες τις δεξιότητες που χρειάζονται για να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους από την άποψη της ανάπτυξης και της απασχολησιμότητας.

1.3 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η Επιτροπή πρέπει να χρησιμεύει ως πλατφόρμα που βασίζεται σε στατιστικές για την παρακολούθηση της κατάστασης στα διάφορα κράτη μέλη, θα πρέπει δε να δημιουργήσει μια πλατφόρμα η οποία να επιτρέπει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

1.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για εφαρμογή νέων μέσων και ανάληψη νέων πρωτοβουλιών. Ωστόσο, πριν από οτιδήποτε άλλο, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αξιολογηθεί ό,τι έχει ήδη αναπτυχθεί, ώστε να αποφευχθεί η διπλή χρήση εργαλείων και να εξασφαλισθεί ότι τα υπάρχοντα προγράμματα και οι πολιτικές εφαρμόζονται κατάλληλα και πλήρως.

Συστάσεις προς τα κράτη μέλη

1.5 Το να θεωρείται ο αριθμός των νέων που εισάγονται σε πανεπιστήμια ως μόνος δείκτης είναι παραπλανητικό όταν χαράσσεται η πολιτική εκπαίδευσης δεδομένου μάλιστα ότι ανταποκρίνεται μόνο εν μέρει στις ανάγκες της αγοράς εργασίας όσον αφορά τις δεξιότητες. Υπάρχει ανάγκη για ισορροπία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

1.6 Πρέπει να εφαρμοστεί αποτελεσματικά η Διακήρυξη της Bruges και η Διαδικασία της Κοπεγχάγης, καθώς και να επιτευχθεί ο πρωταρχικός στόχος της ΕΕ, που είναι η κατά 40 % ολοκλήρωση μεταδευτεροβάθμιας ή ισοδύναμης εκπαίδευσης, **η οποία περιλαμβάνει ένα υψηλότερο επίπεδο Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης (ΕΕΚ).**

1.7 Πρέπει επίσης να αναπτυχθούν οικονομικά και μη οικονομικά κίνητρα τόσο για τις επιχειρήσεις - κυρίως για τις ΜΜΕ και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και βιοτεχνίες, έτσι ώστε να καταστούν ελκυστικότερες η Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση (ΑΕΕΚ) και η Συνεχής Επαγγελματική Κατάρτιση και Εκπαίδευση (ΣΕΕΚ), να κινητοποιηθούν οι επιχειρήσεις και να προωθηθεί η συνεργασία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις.

1.8 Θα πρέπει να αναληφθούν ολοκληρωμένες δράσεις προώθησης, με στόχο τη συστηματική βελτίωση της κοινωνικής αναγνώρισης της μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης.

1.9 Είναι αναγκαία η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών που να είναι αποτελεσματικότερες και προσαρμοσμένες στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των νέων, καθώς και εξατομικευμένων συμβουλών για τα άτομα με αναπηρίες. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για αλλαγή της νοοτροπίας των νέων, των οικογενειών τους και των συμβούλων, οι οποίοι τείνουν να θεωρούν ότι το κλειδί για την απασχόληση είναι το πανεπιστήμιο.

Συστάσεις προς τις οργανώσεις επιχειρήσεων

1.10 Οι οργανώσεις επιχειρήσεων σε συνεργασία με άλλους κοινωνικούς εταίρους πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε συστήματα παροχής συμβουλών και καθοδήγησης, εφόσον είναι οι σχετικές δομές για την παροχή πληροφοριών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τις ευκαιρίες ΕΕΚ. Θα πρέπει να βοηθούν το διδακτικό προσωπικό να αναπτύσσει την ενδοϋπηρεσιακή μάθηση και νέες μεθόδους.

1.11 Οι βιομηχανικοί τομείς και οι εταιρίες πρέπει να παρέχουν περισσότερες θέσεις για μαθητεία και άσκηση στον χώρο εργασίας και να ενθαρρύνουν τους εργαζόμενους να μοιράζονται τις γνώσεις και την εμπειρογνωμοσύνη τους στους μαθητευόμενους, τους ασκούμενους στον χώρο εργασίας ή το προσωρινό διδακτικό προσωπικό ΕΕΚ.

Συστάσεις προς τα εκπαιδευτικά ιδρύματα

1.12 Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη στη δημιουργία σχέσεων με εταιρείες και να αναγνωρίσουν την ανάγκη για εποικοδομητική συνεργασία και την αξία της εμπειρίας που αποκτάται σε εξωτερικά περιβάλλοντα.

1.13 Υπάρχει ανάγκη για στενότερη συνεργασία με βιομηχανικούς τομείς και περαιτέρω ανάπτυξη ευρύτερου φάσματος μεθόδων μάθησης στον χώρο εργασίας. Χρειάζεται μια πιο ελαστική αντιμετώπιση της ΕΕΚ.

1.14 Η ποιότητα των δασκάλων και των εκπαιδευτών πρέπει να είναι εγγυημένη και αυτοί πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες στον χώρο εργασίας. Πρέπει να ενθαρρυνθεί η πρακτική άσκηση δασκάλων και εκπαιδευτών στις επιχειρήσεις.

Συστάσεις προς τους κοινωνικούς εταίρους

1.15 Η ΕΟΚΕ ζητά από τις οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων να ανταποκρίνονται στις ευθύνες τους, να είναι προορατικοί ως προς τη διαδικασία χρησιμοποιώντας όλες τις μεθόδους και τα εργαλεία προκειμένου να καταστεί περισσότερο ελκυστική η μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (τομεακά συμβούλια για θέσεις εργασίας και δεξιότητες κτλ.)

1.16 Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να ανταποκριθούν, σε όλα τα επίπεδα, στις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μικτών προγραμμάτων εργασίας τους και να συνεισφέρουν στη διαδικασία υλοποίησης και εφαρμογής όλων των σχετικών με την ΕΕΚ μέσων της ΕΕ σε εθνικό επίπεδο.

Συστάσεις οι οποίες απευθύνονται στα άτομα και στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

1.17 Οι άνθρωποι πρέπει να ενημερωθούν ότι η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν είναι κατ'ανάγκη εγγύηση για εργασία και ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη αποτελεσματικές εναλλακτικές λύσεις. Συνεπώς πρέπει να αναγνωρίσουν την ευθύνη τους για ενημέρωση των επιλογών σπουδών και κατάρτισης. Τέλος, πρέπει να είναι αρκετά βέβαιοι για την ένταξη τους στη μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση.

1.18 Οι προτιμήσεις των μαθητών και οι προσδοκίες των οικογενειών τους θα πρέπει να εξεταστούν σε συνάρτηση με τις ανάγκες των εργοδοτών. Στο μέλλον, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν το πρόσφατα ανεπτυγμένο Πανόραμα δεξιοτήτων στην ΕΕ και τις προβλέψεις του όσον αφορά τη προσφορά δεξιοτήτων και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

2. Ευρωπαϊκό πολιτικό πλαίσιο

2.1 Τον Ιούνιο του 2010, το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υιοθέτησε τη νέα στρατηγική για την ανάπτυξη και την απασχόληση με τίτλο «Ευρώπη 2020» η οποία στηρίζεται σε επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες και σε έγγραφα στρατηγικής σημασίας για την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ (Πράξη για την Ενιαία Αγορά).

2.2 Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», που δίνει έμφαση στην απόκτηση κατάλληλων δεξιοτήτων απασχόλησης και στην αντιστοίχιση της προσφοράς δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, δημιουργεί ισχυρές συνέργειες με άλλες πρωτοβουλίες (Βιομηχανική πολιτική, Ψηφιακό Θεματολόγιο, Ένωση Καινοτομίας, Νεολαία σε κίνηση, Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας κτλ.).

2.3 Οι στόχοι της «Ευρώπης 2020» θα στηριχτούν από το προτεινόμενο **Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο** (ΠΔΠ). ⁽¹⁾ Ο προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020» θα επενδύσει στο πνευματικό δυναμικό που υπάρχει στην Ευρώπη, αυξάνοντας τα κονδύλια που διατίθενται για την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, την έρευνα και την καινοτομία.

⁽¹⁾ Προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020» COM (2011) τελικό Μέρος I και II από 29.6.2011.

3. Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση- τρέχουσες εξελίξεις και προκλήσεις

3.1 Η ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας επηρεάζεται σήμερα από την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, την παγκοσμιοποίηση, τις δημογραφικές πιέσεις, τις νέες τεχνολογίες και από πολλούς άλλους παράγοντες.

3.2 Στους πέντε οριζόντιους στόχους που ορίζονται από τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» συγκαταλέγονται:

— η απασχόληση στο 75 % του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών.

— η μείωση του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στο 10 % από 15 % που είναι σήμερα.

— η επιθυμία να αυξηθεί το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει μεταδευτεροβάθμια ή ισοδύναμη εκπαίδευση από το 31 % έως τουλάχιστον το 40 % μέχρι το 2020.

3.3 Η Διακήρυξη της Κοπεγχάγης της 29ης και 30ης Νοεμβρίου 2002 δρομολόγησε την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενισχυμένη συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), η οποία συνήθως αναφέρεται ως «**Διαδικασία της Κοπεγχάγης.**»

3.4 Στις 12 Μαΐου 2009 το Συμβούλιο υιοθέτησε ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («EEK 2020»).

3.5 Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Μια νέα ώθηση για ευρωπαϊκή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) για την υποστήριξη της στρατηγικής “Ευρώπης 2020” »⁽²⁾, περιγράφει τα βασικά στοιχεία που πρέπει να επιδιωχθούν για να δρομολογηθεί εκ νέου η «Διαδικασία της Κοπεγχάγης» και αναδεικνύει τον βασικό ρόλο της EEK στη δια βίου μάθηση και κινητικότητα.

3.6 Στη Διακήρυξη της Bruges, η οποία υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2010, οι αρμόδιοι Υπουργοί της ΕΕ ανέλαβαν δεσμεύσεις για την EEK και τους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους. Η Διακήρυξη επανεξετάζει και ορίζει τις ακόλουθες προτεραιότητες συνεργασίας της ΕΕ στην EEK μέχρι το 2020:

— Ανάπτυξη της μεταδευτεροβάθμιας EEK και EEK σε υψηλότερο επίπεδο Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ).

— Διαπερατότητα και ανοικτοί τρόποι σύνδεσης της EEK με τα ΑΕΙ.

(²) Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM (2010) 296 τελικό.

— Έγγραφο πολιτικής στον τομέα της επαγγελματικής αριστείας για μια έξυπνη και διατηρήσιμη ανάπτυξη.

3.7 Για την εδραίωση της δέσμευσης της Bruges, η Επιτροπή αναπτύσσει μια Ατζέντα με θέμα την αριστεία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δίνοντας έμφαση τόσο στην Αρχική όσο και στη Συνεχή EEK. Η διαδικασία θα οριστικοποιηθεί με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου (τέλη του 2012).

4. Βάση τεκμηρίωσης για τη διαδικασία της ενισχυμένης συνεργασίας στην EEK

4.1 Οι προγνώσεις του Cedefop σχετικά με τις μελλοντικές ανάγκες όσον αφορά τις δεξιότητες δείχνουν μεγαλύτερη ζήτηση για προσόντα μέσου και υψηλού επιπέδου μέχρι το 2020, και μια μειωμένη ζήτηση για εργαζόμενους χαμηλής ειδίκευσης. Παρ' όλα αυτά, ο ευρωπαϊκός ενεργός πληθυσμός προς το παρόν περιλαμβάνει ακόμη 78 εκατομμύρια άτομα με χαμηλή ειδίκευση.

4.2 Η τέταρτη έκθεση του Cedefop με θέμα την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ευρώπη με τίτλο «Ο εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» παρέχει μια βάση τεκμηρίωσης για τη διαδικασία της ενισχυμένης συνεργασίας στην EEK. Επίσης, ορίζει προτεραιότητες για μεταρρύθμιση της EEK με στόχο να συμβάλει στη στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

4.3 Ο εκσυγχρονισμός της EEK επείγει όσον αφορά τον αυξημένο παγκόσμιο ανταγωνισμό, τη γήρανση του πληθυσμού, τις πιέσεις στην αγορά εργασίας και τον στόχο της βελτίωσης της κοινωνικής συνοχής στην Ευρώπη.

4.4 Το Cedefop θέτει επίσης το ερώτημα του τρόπου βελτίωσης της εικόνας και της ελκυστικότητας της EEK. Η γενική εντύπωση που προκύπτει από την ανάλυση δεικτών που σχετίζονται με την ελκυστικότητα της EEK στην ΕΕ είναι αρνητική. Σε ορισμένες μελέτες έχει καταστεί δυνατή η αναγνώριση των βασικών ομάδων παραγόντων που επηρεάζουν την ελκυστικότητα των κατευθύνσεων σπουδών:

α) Το περιεχόμενο και το πλαίσιο της εκπαίδευσης: επιλεκτικότητα των κατευθύνσεων, η φήμη των ιδρυμάτων, κλάδοι ή προγράμματα,

β) Οι εκπαιδευτικές προοπτικές και οι προοπτικές αγοράς εργασίας των μαθητών: πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές (συγκεκριμένα σε πανεπιστημιακό επίπεδο), προοπτικές απασχόλησης,

γ) Οικονομικοί παράγοντες: οικονομική βοήθεια ή φορολογικά κίνητρα ή διδάκτρα.

4.5 Η έκθεση του Cedefop με τίτλο «Γέφυρα προς το μέλλον» επικεντρώνεται επίσης στην πρόοδο όσον αφορά την ανάπτυξη και την εφαρμογή των κοινών ευρωπαϊκών αρχών (καθοδήγηση και συμβουλή, αναγνώριση και επικύρωση της ανεπίσημης και άτυπης μάθησης) και των μέσων ⁽³⁾ (EQF, ECVET, EQAVET, Europass). Αυτές οι αρχές και τα μέσα στοχεύουν στην περαιτέρω ενίσχυση της κινητικότητας των εργαζομένων, των μαθητευόμενων και των εκπαιδευτών ανάμεσα στα διάφορα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και ανάμεσα στις χώρες. Η ανάπτυξη και η εφαρμογή τους ενθαρρύνουν την εξέλιξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε όλα τα είδη και επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης για την υποστήριξη της δια βίου μάθησης.

4.6 Η νέα ερευνητική εργασία ⁽⁴⁾ του Cedefop για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικών προσόντων σε 13 χώρες και 6 τομείς, δείχνει ότι οι απόψεις και οι αντιλήψεις σχετικά με την ΕΕΚ και το EQF στα επίπεδα 6 με 8 επηρεάζονται από τα εθνικά πλαίσια.

4.7 Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (EIEE) επισημαίνει την έντονη ανάγκη για παροχή πληροφοριών στους διάφορους επαγγελματικούς τομείς και την ανάγκη για πολιτικές βασισμένες σε στοιχεία με στόχο τη διασύνδεση του εκπαιδευτικού τομέα με τους επαγγελματικούς τομείς. Για την αύξηση της ελκυστικότητας της μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ, το EIEE προτείνει:

- να αναγνωρίζονται τα πτυχία μέσα από μια στενή συνεργασία με τους επιχειρηματικούς κύκλους,
- να ενσωματωθεί η μεταδευτεροβάθμια ΕΕΚ (ή ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση) στο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- να δημιουργηθούν επιλογές και βαθμίδες εκπαίδευσης προς μια δια βίου μάθηση,
- να δημιουργηθούν διεθνείς συμπράξεις για την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση,
- να υπάρχει ένα εκπαιδευτικό μίγμα από 20 % διαλέξεις, 40 % παραδόσεις μαθημάτων και 40 % σεμινάρια,
- να αποτελείται το διδακτικό προσωπικό και από ακαδημαϊκό προσωπικό και ειδικούς από επιχειρηματικούς κύκλους.

4.8 Σε μελέτη που ζήτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η οποία επικεντρώνεται στην αναγνώριση και την ανάλυση μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες μικροεταιρειών και βιοτεχνιών ⁽⁵⁾, προτείνεται να ενσωματωθούν, περισσότερο από σήμερα, οι μελλοντικές τάσεις και εξελίξεις όσον αφορά τις δεξιότητες στα προγράμματα

⁽³⁾ EQF (Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων), ECVET (Ευρωπαϊκό Σύστημα για την Μεταφορά Ακαδημαϊκών Μονάδων για την ΕΕΚ), EQAVET (Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για την Εξασφάλιση Ποιότητας στην ΕΕΚ), EUROPASS (έγγραφο για την υποστήριξη της απασχόλησης και της γεωγραφικής κινητικότητας).

⁽⁴⁾ Ερευνητική εργασία αριθ. 15 του Cedefop με τίτλο «Vocational education and training at higher qualification levels».

⁽⁵⁾ Τελική έκθεση με θέμα «Αναγνώριση των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες μικροεταιρειών και βιοτεχνιών μέχρι το 2020», (Forschungsinstitut für Berufsbildung in Handwerk an der Universität zu Köln) Ιανουάριος 2011.

κατάρτισης. Πρέπει να θεσπιστούν περισσότερα προγράμματα μάθησης στον χώρο εργασίας και μέσα αναγνώρισης της άτυπης πρακτικής γνώσης, και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

4.9 Το άτυπο υπουργικό συμβούλιο του ΟΟΣΑ με θέμα την ΕΕΚ, που πραγματοποιήθηκε στην Κοπεγχάγη τον Ιανουάριο του 2007, αναγνώρισε την αυξανόμενη σημασία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και παρουσίασε μια αναλυτική εργασία η οποία είχε ως αποτέλεσμα την τελική έκθεση «Μάθηση για εργασία (Learning for Jobs» ⁽⁶⁾) το 2010. Μια μετέπειτα αξιολόγηση πολιτικής με θέμα τη μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση «Δεξιότητες πέρα από το Σχολείο» (Skills beyond School) δρομολογήθηκε τέλη του 2010.

5. Η ΕΕΚ από την άποψη της αγοράς εργασίας

5.1 Οι δημογραφικές αλλαγές, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη ανάγκη για περισσότερους ειδικευμένους εργάτες, δείχνουν ότι η Ευρώπη είναι αντιμετώπιση με τη μείωση του εργατικού δυναμικού και με ελλείψεις θέσεων εργασίας σε ορισμένους τομείς, παρά την οικονομική κρίση.

5.2 Η διαθρωτική έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού στην ΕΕ είναι γεγονός. Οι άμεσες συνέπειες αυτής της έλλειψης για τις ευρωπαϊκές εταιρίες είναι χαμένες ευκαιρίες για ανάπτυξη και αυξημένη παραγωγικότητα. Η έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού θα είναι ένα από τα βασικά εμπόδια στην οικονομική ανάπτυξη κατά τα επόμενα χρόνια.

5.3 Η συνεκτίμηση της περιβαλλοντικής διάστασης στις θέσεις εργασίας και η ανάπτυξη της «πολιάς οικονομίας», συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών μέριμνας, δημιουργεί ευκαιρίες για τη δημιουργία νέων, αξιοπρεπών θέσεων εργασίας για όλες τις ηλικιακές ομάδες εργασίας καθώς και για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και του αναπτυξιακού δυναμικού του συνόλου της ευρωπαϊκής οικονομίας. Σημαίνει επίσης μεγαλύτερη ζήτηση για νέα επαγγέλματα, καθώς και για ενημερωμένες και αναβαθμισμένες δεξιότητες.

5.4 Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μπορεί να συνεισφέρει στην επίτευξη των κύριων στόχων της «Ευρώπης 2020» που αναφέρονται πιο πάνω: 1) την παροχή ευκαιριών για πρόοδο από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση προς μια εξειδικευμένη κατάρτιση και ανώτερη εκπαίδευση, 2) την ανάπτυξη της ΕΕΚ σε υψηλότερα επίπεδα του Ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΠΕ) βάσει στέρεων συστημάτων ΕΕΚ σε δευτεροβάθμιο επίπεδο, 3) τη συμβολή στη δημιουργία επαρκών ρυθμίσεων για την επικύρωση και τη διαπίστευση των άτυπων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε όλα τα επίπεδα και 4) την ανάπτυξη εναλλασσόμενης κατάρτισης στην οποία οι ενήλικοι συμμετέχουν στην εξασφάλιση της επιτυχίας των νέων.

⁽⁶⁾ Η επισκόπηση του ΟΟΣΑ με θέμα «Learning for Jobs» (με έμφαση στην ΕΕΚ), <http://www.oecd.org/dataoecd/41/63/43897561.pdf>.

5.5 Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και εταιριών, είναι κρίσιμο η Ευρώπη να έχει ένα κινητικό εργατικό δυναμικό που να διαθέτει σύνολο δεξιοτήτων και ικανοτήτων οι οποίες να αντιστοιχούν στις σημερινές απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Οι επιχειρήσεις χρειάζονται διαφανή και συγκρίσιμα προσόντα, ανεξάρτητα από τον τρόπο που αυτά έχουν αποκτηθεί.

5.6 Η δημιουργία συστημάτων μεταφοράς εκπαιδευτικών μονάδων και προσόντων με βάση το απτό αποτέλεσμα της μάθησης, θα έχει ως αποτέλεσμα την ευκολότερη αξιολόγηση των ικανοτήτων ενός ατόμου. Αυτό θα συμβάλει σε μια καλύτερη αντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας. Οι εργοδότες δεν ανταμείβουν τα προσόντα, αλλά την απόδοση. Παρομοίως, το σύστημα εκπαίδευσης θα πρέπει να ανταμείβει όλο και περισσότερο το απτό αποτέλεσμα των σπουδών παρά π.χ. τον αριθμό των εβδομάδων μαθημάτων.

5.7 Οι πιθανότητες για πρόοδο από την ΕΕΚ προς την Ανώτερη Εκπαίδευση είναι σημαντικές και θα μπορούσαν να αυξηθούν μέσω της βελτίωσης της διαφάνειας όσον αφορά τα αποτελέσματα. Το ΕΠΠΕ μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο μέσο για αύξηση της διαπερατότητας μεταξύ της ΕΕΚ και του συστήματος μεταφοράς εκπαιδευτικών μονάδων της Ανώτερης Εκπαίδευσης, εφόσον λειτουργεί ως μετατροπέας των μαθησιακών επιτευγμάτων σε μονάδες στο αντίστοιχο επίπεδο ειδίκευσης.

5.8 Η μεταδευτεροβάθμια ΕΕΚ δεν μπορεί να τοποθετηθεί σε μια γκριζα ζώνη μεταξύ της ανώτερης δευτεροβάθμιας ΕΕΚ και της ανώτατης εκπαίδευσης. Η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι σημαντική εντός της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ως μέσο αύξησης της ελκυστικότητας της ΕΕΚ ως επιλογή σταδιοδρομίας για τους νέους και στήριξης της αναβάθμισης των προσόντων και υψηλότερων επιδιώξεων. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ευρώπη είναι της άποψης ότι έχει επιτευχθεί ορισμένη πρόοδος προς ουσιαστικότερη και ελκυστικότερη ΕΕΚ και ανώτερη ΕΕΚ. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν περισσότερα σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό, τοπικό και τομεακό επίπεδο για διαφοροποίηση της παροχής υψηλότερων επιπέδων ΕΕΚ, για βελτίωση των δυνατοτήτων, για μεταρρύθμιση των συστημάτων ΕΕΚ και για τη δημιουργία οικονομικών κινήτρων, ώστε να τονωθεί το ενδιαφέρον τόσο των εταιριών όσο και των ατόμων στην παροχή και την απόκτηση ανώτερης ΕΕΚ.

5.9 Η ποιότητα και η αριστεία στην ΕΕΚ είναι αποφασιστικές για τη μεγαλύτερη απήχηση της ΕΕΚ. Παρ' όλα αυτά, η υψηλή ποιότητα της ΕΕΚ δεν είναι δεδομένη και οι ΜΜΕ έχουν συγκεκριμένες προκλήσεις: 1) είναι οι μεγαλύτεροι φορείς παροχής ΑΕΕΚ 2) χρειάζεται να εκσυγχρονίσουν τις δεξιότητες όλων των εργαζομένων, όχι μόνο των καλύτερων εργαζομένων. Σχετικά με το τελευταίο «η πρακτική εξάσκηση» είναι κρίσιμη για την αναβάθμιση των δυνατοτήτων των ΜΜΕ.

5.10 Η διασυνοριακή κινητικότητα για εκπαιδευτικούς σκοπούς είναι ένας σημαντικός τομέας τον οποίο έχουν στηρίξει οι επιχειρήσεις, ιδιαίτερα για τους νέους σε ΕΕΚ και τους ασκούμενους. Η Ευρώπη προς το παρόν έχει ανεπαρκές επίπεδο κινητικότητας των

εργαζόμενων στον τομέα της ΕΕΚ, τους μαθητές και καθηγητές. Η κινητικότητα τους μπορεί να βελτιωθεί μόνο με τη καλή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

6. Ποιοί είναι οι λόγοι της ελλιπούς ελκυστικότητας της ΕΕΚ, και συγκεκριμένα της μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ

6.1 Ο όρος της «ανώτατης εκπαίδευσης» χρησιμοποιείται τακτικά ως συνώνυμο της ακαδημαϊκής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Η ανώτατη εκπαίδευση αντιπαρατίθεται συχνά με την επαγγελματική κατάρτιση - με την τελευταία να θεωρείται ως χαμηλού επιπέδου.

6.2 Οι πολιτικές ανάπτυξης και επέκτασης της ανώτερης εκπαίδευσης δεν έχουν δώσει αρκετή σημασία στην ΕΕΚ. Η επαγγελματική (ή πρακτική/ αγορά εργασίας) εκπαίδευση και κατάρτιση είναι ήδη ένα σημαντικό αν και αόρατο μέρος της ανώτερης εκπαίδευσης.

6.3 Η ΕΕΚ είναι εξαιρετικά διαφοροποιημένη στην Ευρώπη. Μια ποικιλία θεσμικών λύσεων δημιουργεί σύγχυση. Σε ορισμένες χώρες δεν έχει σχεδόν κανένα νόημα να γίνεται αναφορά την ΕΕΚ ως σύστημα.

6.4 Τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι κάπως ασαφή και υπάρχει χαμηλό επίπεδο διαπερατότητας ανάμεσα στους διαφορετικούς τρόπους μάθησης. Η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται από ένα ευρύ φάσμα φορέων: πανεπιστήμια, ιδρύματα μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ, σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων, κοινωνικοί εταίροι, ιδιωτικές εταιρίες.

6.5 Τα προσόντα που αποκτούνται μέσω της ΕΕΚ είναι μερικές φορές δυσνόητα και δεν αναγνωρίζονται εύκολα σε άλλες χώρες. Τα προγράμματα ΕΕΚ δεν αντιστοιχούν στα μοντέλα των τριών κύκλων της Μπολόνια (Bachelor, Master, Doctor). Δεν υπάρχει ακόμα ένα καθαρό όραμα σχετικά με τον τρόπο και το επίπεδο ταξινόμησης των επαγγελματικών προσόντων στο EQF ή το EQF.

6.6 Δεν υπάρχει σχέση μεταξύ των προσόντων και των δεξιοτήτων που αποκτούνται μέσω σπουδών και εθνικών συστημάτων επαγγελματικής ταξινόμησης.

6.7 Το κύρος της βιομηχανίας αυτής καθεαυτής υπονομεύεται εξαιτίας της εικόνας που συχνά μεταφέρουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και εξαιτίας της σημερινής κρίσης. Αυτό οδηγεί σε αυξανόμενη δυσπιστία των εταιριών στην Ευρώπη.

6.8 Το στίγμα και η χαμηλή κοινωνική αναγνώριση των απόφοιτων ΕΕΚ αποθαρρύνει σημαντικό αριθμό νέων να ακολουθήσουν αυτό τον δρόμο της κατάρτισης.

6.9 Το χαμηλό επίπεδο αριθμητικής στα δημοτικά σχολεία οδηγεί στον δισταγμό των νέων να επικεντρώσουν τα σχέδια σταδιοδρομίας τους στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών ή σε πρακτικές σπουδές.

6.10 Η χαμηλή ικανότητα ανταπόκρισης στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες για δεξιότητες η οποία οφείλεται στις ταχείες αλλαγές λόγω των ΤΠΕ και της σταδιακής μετακίνησης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

6.11 Η έλλειψη εκπαιδευτικών προοπτικών και προοπτικών στην αγορά εργασίας γίνεται αντιληπτή σε τομείς όπως: η πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές, ιδίως σε τριτοβάθμιο επίπεδο, οι προοπτικές απασχόλησης, οι απολαβές, η ικανοποίηση που αντλείται από την εργασία και ο κατάλληλος συνδυασμός εργασίας-εκπαίδευσης.

6.12 Γίνεται αντιληπτή η έλλειψη πληροφοριών και βοήθειας των ατόμων και των οικογενειών τους όταν η μελλοντική σταδιοδρομία των νέων συζητείται για πρώτη φορά. Οι εμπειρίες ζωής των γονέων και οι δυνατότητες σταδιοδρομίας είναι συχνά οι κύριοι οδηγοί κατά την τελική απόφαση επιλογής του σχολείου και της μελλοντικής εργασίας. Η καθοδήγηση για σταδιοδρομία είναι συχνά κατακερματισμένη, αντενεργή και δεν έχει σχέση με την πρακτική.

6.13 Σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχει έλλειψη οικονομικών και μη κινητρών προς τους εργοδότες από τις κυβερνήσεις για να επενδύσουν και να δρομολογήσουν ΕΕΚ.

6.14 Το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των αντιπροσώπων των επιχειρήσεων και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν είναι αρκετό για τον σχεδιασμό προγραμμάτων που ισορροπεί τη θεωρητική μάθηση και τις επαγγελματικές δεξιότητες. Η έλλειψη εμπιστοσύνης στα σχολεία ή τα πανεπιστήμια όσον αφορά τη δημιουργία δεσμών με εταιρείες παραμένει. Στα εκπαιδευτικά ιδρύματα υπάρχει χαμηλό επίπεδο αναγνώρισης της αξίας της πείρας που έχει αποκτηθεί σε εξωτερικά περιβάλλοντα.

6.15 Το σημερινό εργατικό δυναμικό γηράσκει. Πολλές χώρες είναι αντιμέτωπες με έλλειψη καθηγητών και εκπαιδευτών στα ιδρύματα ΕΕΚ. Μερικοί καθηγητές και εκπαιδευτές δεν έχουν πρόσφατη εμπειρία σε χώρο εργασίας.

6.16 Ο ρόλος της ΕΕΚ στην καταπολέμηση των κοινωνικών μειονεκτημάτων είναι υποτιμημένος. Τα μέλη μειονεκτικών ομάδων είναι πιο πιθανόν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

6.17 Η ΕΕΚ, και συγκεκριμένα η μεταδευτεροβάθμια ΕΕΚ, υποφέρει από στερεότυπα περί φύλων τα οποία επηρεάζουν την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.

6.18 Η διασυνοριακή μαθησιακή κινητικότητα είναι ένα μεγάλο πρόβλημα στο πεδίο της ΕΕΚ και της μάθησης. Η Ευρώπη έχει ακόμη υπανάπτυκτο επίπεδο κινητικότητας ανάμεσα στους σπουδαστές και τους καθηγητές της ΕΕΚ.

6.19 Θα χρειαστούν καλύτερα γλωσσικά προσόντα ώστε η κινητικότητα να γίνει και εφικτή και αξιόλογη.

6.20 Η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, και ειδικότερα η μεταδευτεροβάθμια ΕΕΚ δεν γίνεται επαρκώς αντιληπτή ως παγκόσμια πρόκληση. Πρέπει να υποστηριχθεί η συμμετοχή στην παγκόσμια κυκλοφορία της γνώσης.

7. Πως μπορεί να καταστεί περισσότερο ελκυστική η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση

7.1 Το ποσοστό των σπουδαστών στα πανεπιστήμια δεν μπορεί να πλέον να θεωρηθεί ως το μοναδικό μέτρο νεωτερισμού και προόδου. Τα πανεπιστήμια μόνο δεν μπορούν να εξασφαλίσουν οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική πρόοδο. Όλοι οι εναλλακτικοί δίοδοι πρέπει να αναγνωριστούν και να προωθηθούν.

7.2 Η διαδικασία της Κοπεγχάγης, η οποία στοχεύει στην εξασφάλιση της διαφάνειας και της ποιότητας των επαγγελματικών προσόντων, πρέπει να συνδεθεί στενά με τη μεταρρύθμιση της μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο συνδυασμός δύο διαδικασιών –της Μπολόνιας και της Κοπεγχάγης- σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση έχει αποφασιστική σημασία για την επιτυχή και βιώσιμη ενσωμάτωση των νέων στην αγορά εργασίας.

7.3 Το κύρος της βιομηχανίας στην Ευρώπη πρέπει να βελτιωθεί. Μια νέα προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής είναι αναγκαία, εξαιτίας της σημαντικής της συμβολής στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη της καινοτομίας. Μια τέτοια προσέγγιση θα υποστήριζε τη βιομηχανία δίνοντας έμφαση στην αειφόρο ανάπτυξη, στην καινοτομία και στις ανθρώπινες δεξιότητες που είναι αναγκαίες για να παραμείνει η βιομηχανία της ΕΕ ανταγωνιστική στην παγκόσμια αγορά.

7.4 Οι υπηρεσίες έχουν θεμελιώδη σημασία για την οικονομία της Ευρώπης. Αντιπροσωπεύουν το 70 % του ΑΕΠ της ΕΕ και περίπου τα δύο τρίτα των συνολικών θέσεων εργασίας. Εννέα στις δέκα νέες θέσεις εργασίας δημιουργούνται στους τομείς των υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες παρέχουν νέες ευκαιρίες από την άποψη της μεταδευτεροβάθμιας ΕΕΚ.

7.5 Μια Ευρώπη αντιμέτωπη με έλλειψη δυναμικού σε πολλά επαγγέλματα πρέπει να επικεντρωθεί περισσότερο στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εξισορροπήσει τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και στην εξεύρεση του σωστού μίγματος μεταξύ γενικής, επαγγελματικής και ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Η μεταδευτεροβάθμια ΕΕΚ καταδεικνύει ποια είναι η πρόκληση από αυτή την άποψη. Σκοπός της είναι να χρησιμοποιήσει στο έπακρο τον τόπο εργασίας ως χρήσιμο μαθησιακό περιβάλλον.

7.6 Τα πλαίσια των δεξιοτήτων μπορούν να είναι χρήσιμα στα συστήματα της ΕΕΚ. Τα πλαίσια των δεξιοτήτων έχουν τη δυνατότητα να ενοποιήσουν το σύστημα ΕΕΚ, να αυξήσουν τη διαφάνεια, έτσι ώστε η αξία των διάφορων προσόντων να είναι πιο καθαρά αναγνωρισμένη από τους μαθητές, τους εργοδότες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, να διευκολύνουν τη δια βίου μάθηση και να βελτιώνουν την πρόσβαση στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση για

όλους. Η προσπάθεια η οποία έχει αναληφθεί όσον αφορά τα πλαίσια των δεξιοτήτων είχε ως αποτέλεσμα μια νέα συζήτηση για τα χαρακτηριστικά και την κατάσταση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης - για τον τρόπο με τον οποίο ορίζεται και νοείται η ΕΕΚ.

7.7 Πρέπει να αναπτυχτεί μια πραγματική αίσθηση συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των αντιπροσώπων επιχειρήσεων και των ΜΜΕ βασισμένη στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και κατανόηση. Η ΕΟΚΕ πιστεύει στην πρόσφατα προταθείσα «Συμμαχία της Γνώσης»⁽⁷⁾, δηλαδή εγχειρήματα συνεργασίας επιχειρήσεων και του τομέα της εκπαίδευσης/κατάρτισης για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών για την αντιμετώπιση της έλλειψη ικανοτήτων καινοτομίας και την αντιστοίχιση αναγκών της αγοράς εργασίας. Σχετικά, με την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία του πρώτου φόρουμ ΕΕΚ-Επιχειρήσεων το 2012 είναι μία πολλά υποσχόμενη νέα πρωτοβουλία.

7.8 Οι βιομηχανικοί τομείς και οι ίδιες οι επιχειρήσεις πρέπει να επενδύσουν σε εσωτερικά μαθήματα κατάρτισης, να προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες για μαθητευόμενους και ασκούμενους στους χώρους εργασίας, να επιτρέψουν στους ενδιαφερομένους και κατάλληλους εργοδότες να συμβάλουν πρακτικά στα μαθήματα και την άσκηση στον χώρο εργασίας, να τονώσουν το ενδιαφέρον των κατάλληλων εργοδοτών για να εργαστούν ως προσωρινό διδακτικό προσωπικό ΕΕΚ, να επιτρέψουν μαθήματα ΕΕΚ για τους εργαζόμενους στις ώρες εργασίας και να συνεργάζονται με εκπαιδευτικούς φορείς για τη διοργάνωση μαθημάτων ώστε να συνάδουν με τις απαιτήσεις της αγοράς για συγκεκριμένες δεξιότητες.

7.9 Οι εκπαιδευτικοί φορείς πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω τις μεθόδους μάθησης στον χώρο εργασίας (δηλαδή, το μεγαλύτερο μέρος της μάθησης) και όχι μόνο η μαθητεία, πρέπει να γίνεται σε χώρο εργασίας, να έχει μια πιο ελαστική αντιμετώπιση ως προς την ΕΕΚ (πιο ελαστικές μέθοδοι μάθησης), να συμπεριλάβουν τη χρήση των ΤΠΕ σε όλες τις ΕΕΚ και να συνεργαστούν στενά με βιομηχανικούς τομείς έτσι ώστε να εντοπισθούν νέες ανάγκες μάθησης.

7.10 Καθώς οι σταδιοδρομίες αλλάζουν μορφή, η αποτελεσματική καθοδήγηση σταδιοδρομίας καθίσταται δυσκολότερη και ακόμη πιο αναγκαία και απαιτητική. Οι άνθρωποι, ειδικά οι νέοι, πρέπει να έχουν μια καθαρή εικόνα των σπουδών και των προοπτικών τους. Η παλιά ιδέα ότι η αρχική επαγγελματική κατάρτιση θα προετοίμαζε τους μαθητές για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου τους δεν είναι πλέον βιώσιμη. Η καθοδήγηση σταδιοδρομίας πρέπει να είναι συνεκτική, πλούσια, δυναμική, αντικειμενική και καλά τεκμηριωμένη με στοιχεία. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην καθοδήγηση που απευθύνεται στα άτομα με αναπηρίες, η οποία πρέπει να είναι ιδιαίτερα εξατομικευμένη και να λαμβάνει υπόψη το είδος της αναπηρίας, τους ενδεχόμενους περιορισμούς που επιβάλλει στην κινητικότητα, καθώς και τις δυσκολίες που δημιουργεί όσον αφορά την απόκτηση συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων.

(7) Εμβληματική πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και απασχόληση».

7.11 Ο ρόλος της οικογένειας δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Οι πληροφορίες, οι συμβουλές και η καθοδήγηση (IAG) πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στην οικογένεια, επειδή οι γονείς και τα μέλη μιας οικογένειας διαδραματίζουν συχνά αποφασιστικό ρόλο στις επιλογές του ατόμου όσον αφορά τα σχέδια σπουδών και τη σταδιοδρομία. Για την ανάδειξη των ευκαιριών στην αγορά εργασίας που συνδέονται με υψηλότερη ΕΕΚ είναι αναγκαία περισσότερη ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και τεκμηριωμένη πολιτική.

7.12 Παρ' όλα αυτά, η παροχή ΕΕΚ πρέπει να εξισορροπεί τις προτιμήσεις των μαθητών και τις απαιτήσεις των εργοδοτών. Οι προτιμήσεις των μαθητών είναι σχετικές, αλλά τέτοιες προτιμήσεις από μόνες τους δεν είναι αρκετές. Οι ανάγκες των εργοδοτών είναι σημαντικές, αλλά δεν είναι πάντα εύκολο να προσδιορισθεί ποιες είναι αυτές οι ανάγκες. Η εξισορρόπηση βασίζεται επίσης στη χρηματοδότηση η οποία παρέχεται από την κυβέρνηση, τους μαθητές και τους εργοδότες.

7.13 Πρέπει να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων των μαθητών σε όλους τους μαθησιακούς κλάδους, όπως και η ίση πρόσβαση στις οικονομικές επιχορηγήσεις στα πλαίσια συστημάτων στέγασης, μεταφοράς, ιατρικής περίθαλψης και κοινωνικής ασφάλισης.

7.14 Η ποιότητα δασκάλων και εκπαιδευτών είναι σημαντική-πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τον χώρο εργασίας. Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, πρέπει να ενθαρρύνονται ευέλικτες μέθοδοι προσλήψεων, σχεδιασμένες για διευκόλυνση της εισόδου εκείνων που διαθέτουν βιομηχανικές δεξιότητες στο εργατικό δυναμικό των ιδρυμάτων ΕΕΚ. Πρέπει να αναπτυχθούν προγράμματα για την αύξηση της κινητικότητας των εκπαιδευτικών.

7.15 Ο ρόλος των κοινωνικών εταιρών είναι ζωτικός στο να καταστεί η ΕΕΚ σημαντικότερη και περισσότερο ευέλικτη. Για την προώθηση της αριστείας στην ΕΕΚ, οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή των τακτικών της ΕΕΚ, ιδιαίτερα στα προγράμματα σπουδών, να διασφαλίζουν ότι οι δεξιότητες που αποκτώνται είναι σχετικές με την αγορά εργασίας. Τα γεγονότα αποδεικνύουν ότι οι χώρες οι οποίες συντόνισαν τους δεσμούς μεταξύ των σχολείων και της αγοράς εργασίας και ενέπλεξαν τους παράγοντες της αγοράς εργασίας στην παρακολούθηση, την επιτήρηση και την πιστοποίηση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και προσόντων, θεωρούνται γενικά επιτυχημένες. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη υπογραμμίσει αρκετές φορές τον ρόλο των Τομεακών και των Οριζοντίων Συμβουλίων Απασχόλησης και Δεξιοτήτων⁽⁸⁾ στη διενέργεια αναλύσεων των ποσοτικών και ποιοτικών αναγκών της αγοράς εργασίας και επικροτεί τις κοινές προσπάθειες των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Εταιρών να εστιάσουν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση στα κοινά προγράμματα εργασίας τους.⁽⁹⁾

(8) Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 347/1, 18.12.2010.

(9) Το πλαίσιο των δράσεων για δια βίου ανάπτυξη των ικανοτήτων και προσόντων (2002) και η Αυτόνομη συμφωνία σχετικά με τις αγορές εργασίας (2010).

7.16 Η κρίση κατέδειξε ότι σε επίπεδο επιχείρησης έχουν αναπτυχθεί πολλές έξυπνες και αποτελεσματικές λύσεις για τη διατήρηση θέσεων εργασίας και τη δρομολόγηση διαφορετικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Μέτρα της ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης και τις βιομηχανικές μεταλλαγές: περισσότερο επισφαλής ή βιώσιμη απασχόληση;»⁽¹⁰⁾ περιέχει ορισμένες «ορθές πρακτικές» από αυτή την άποψη.

7.17 Η κινητικότητα της μάθησης συμβάλει στην ενίσχυση απασχολησιμότητας, ιδιαίτερα των νέων, με την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων. Επομένως, η ΕΟΚΕ επικροτεί τα φιλόδοξα αλλά πολιτικώς απαραίτητα σημεία αναφοράς τα οποία πρότεινε η Επιτροπή σχετικά με τη κινητικότητα της μάθησης. Αυτό προσδιορίζει ότι τουλάχιστον το 10 % των αποφοίτων της ΕΕ από ιδρύματα αρχικής ΕΕΚ θα πρέπει να έχουν σπουδάσει ή να έχουν παρακολουθήσει μαθήματα κατάρτισης στο εξωτερικό. Αυτό θα πρέπει να βελτιώσει τη κινητικότητα της ΕΕΚ σε ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους, θέτοντας την ΕΕΚ και την μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ισότιμη βάση.

7.18 Η πρόσφατη Πράσινη Βίβλος σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων⁽¹¹⁾ δρομολόγησε μια δημόσια συζήτηση για μείωση και απλοποίηση των περιορισμένων κανονισμών που διέπουν τα επαγγελματικά προσόντα έτσι ώστε να βελτιωθεί η λειτουργία της Εσωτερικής Αγοράς και να ενισχυθεί η διασυνοριακή κινητικότητα και η δραστηριότητα των επιχειρήσεων. Η επιτυχία της πρόσφατα προταθείσας Ευρωπαϊκής επαγγελματικής κάρτας θα εξαρτάται κυρίως από την αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.

7.19 Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι είναι απαραίτητο για όλους τους καθηγητές και τους εκπαιδευτές, ιδίως στην ΕΕΚ, να έχουν τις υψηλές ποιότητας γλωσσικές δεξιότητες που χρειάζονται για την προώθηση της διδασκαλίας ενός μαθήματος σε μια ξένη γλώσσα («ΕΚ 2020»). Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις δραστηριότητες που παρέχονται σε αυτόν τον τομέα από τη Επιχειρηματική Πλατφόρμα Πολυγλωσσίας⁽¹²⁾ και τη Πλατφόρμα της κοινωνίας των πολιτών για την Πολυγλωσσία που στοχεύουν στην εξασφάλιση ευκαιριών δια βίου μάθησης γλωσσών για όλους.⁽¹³⁾

7.20 Στον 21^ο αιώνα είναι απολύτως κρίσιμο να εξαλειφθούν τα στερεότυπα τα οποία υπάρχουν ήδη στα δημοτικά σχολεία και να προωθηθούν ίσες ευκαιρίες μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, υποστηρίζοντας πολιτιστικά μέτρα για να κατευθυνθούν οι νέες γυναίκες περισσότερο προς τις επιστημονικές και τεχνολογικές σπουδές, όπως αναφέρεται στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων.⁽¹⁴⁾

7.21 Την τελευταία δεκαετία, πολλές χώρες έχουν αναπτύξει και εφαρμόσει διάφορες προσεγγίσεις για την κατανομή του κόστους. Αυτό έχει αλλάξει την ισορροπία μεταξύ κρατικών επιχορηγήσεων, εργοδοτικών εισφορών και παροχών των πολιτών. Τα οικονομικά

μέτρα περιλαμβάνουν: ταμεία κατάρτισης, φορολογικά κίνητρα, κουπόνια, ατομικούς λογαριασμούς μάθησης, δάνεια και αποταμιευτικά προγράμματα. Στόχος τους είναι η αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και της συμμετοχής στο Ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

7.22 Η μεγαλύτερη οικονομική συνεισφορά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ όσον αφορά την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Για την ενίσχυση των δεξιοτήτων και τη συνδρομή στην αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων ανεργίας των νέων σε πολλά κράτη μέλη, την επόμενη περίοδο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου⁽¹⁵⁾ θα ενισχυθούν οι δράσεις που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα Leonardo.

8. Κατάλληλη εφαρμογή των ευρωπαϊκών μέσων και αρχών σε εθνικό επίπεδο

8.1 Με τη δρομολόγηση των μέσων που στοχεύουν στην αύξηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας για την ΕΕΚ, έχει καταστεί σαφές ότι χρειάζεται περισσότερη συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών δομών για τη βελτίωση της λειτουργίας των ίδιων των δομών.

8.2 Η διαδικασία της Μπολόνια και η διαδικασία της Κοπεγχάγης δεν μπορούν να συνεχίσουν να αναπτύσσονται ανεξάρτητα η μία από την άλλη. Πρέπει να αυξηθεί η διαλειτουργικότητα και η συγκρισιμότητα μεταξύ των αντίστοιχων μέσων. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι η διαδικασία της Κοπεγχάγης βρίσκεται σε λιγότερο προχωρημένο στάδιο, ενώ η κατάλληλη λειτουργία των ECVET⁽¹⁶⁾ και EQF απέχει αρκετά χρόνια ακόμη.

8.3 Τα EQF, ECVET, EQAVET πρέπει να συμβάλουν στην προώθηση της μάθησης σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τύπους της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το EQF πρέπει να αξιολογηθεί στα επίπεδα 6-8 στα NQFs στην ίδια βάση με την μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Για το ECVET, το σύστημα μεταφοράς εκπαιδευτικών μονάδων για την ΕΕΚ, μια λογική και συγκλίνουσα εφαρμογή είναι απαραίτητη με το ECTS⁽¹⁷⁾, αφού το ECVET δεν είναι ακόμη λειτουργικό σύστημα.

8.4 Τα ευρωπαϊκά μέσα μπορούν να συμπληρωθούν από εθνικά μέσα (π.χ. Εθνικά Πλαίσια Επαγγελματικών Προσόντων) ή να υιοθετηθούν σε εθνικούς κανόνες (π.χ. σε εθνικά συστήματα πίστωσης βαθμών) όταν κριθεί απαραίτητο στο πεδίο των εθνικών μεταρρυθμίσεων. Υπάρχει ανάγκη για μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων (ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό).

8.5 Πρέπει να επιτευχθεί πρόοδος στην εφαρμογή ενός προγράμματος «Erasmus για τους μαθητευόμενους». Αυτό το πρόγραμμα θα δώσει στην ΕΕΚ τη δυνατότητα να θεωρείται ισότιμη με τις πρωτοβουλίες μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να συνεισφέρει στην προώθηση της ΕΕΚ. Θα δώσει διεθνή διάσταση στην

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 318/43, 29.10.2011.

⁽¹¹⁾ COM(2011) 367 Τελική Πράσινη Βίβλος- Εκσυγχρονισμός της οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

⁽¹²⁾ http://ec.europa.eu/languages/pdf/business_en.pdf.

⁽¹³⁾ http://ec.europa.eu/languages/pdf/doc5080_en.pdf.

⁽¹⁴⁾ 3073^ο Συμβούλιο με θέμα την ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ, 7 Μαρτίου 2011.

⁽¹⁵⁾ Ένας προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020» COM (2011) 500 τελικό της 29.6.2011.

⁽¹⁶⁾ Ευρωπαϊκό Σύστημα Πίστωσης Διδακτικών Μονάδων ΕΕΚ- βοηθά στην επικύρωση, αναγνώριση και συσώρευση των δεξιοτήτων σχετικά με την απασχόληση και τη γνώση.

⁽¹⁷⁾ Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων.

ΕΕΚ, θα αντιμετωπίσει την έλλειψη κινητικότητας και θα ενισχύσει την προβολή και την απήχηση της μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης.

8.6 Ωστόσο, η Επιτροπή δεν θα πρέπει να δημιουργεί νέα μέσα πριν να αξιολογηθεί η πιθανή προστιθέμενη αξία των ήδη

υφιστάμενων. Η επικοινωνία και η συνεργασία εντός και μεταξύ των υφιστάμενων μέσων πρέπει να βελτιωθεί προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι τους.

8.7 Η ΕΟΚΕ έχει καταρτίσει ορισμένες γνωμοδοτήσεις ποιότητας για τα σχετικά μέσα- το ECVET ⁽¹⁸⁾ και το EQAVET ⁽¹⁹⁾ και για τη συγκρισιμότητα των τίτλων επαγγελματικής κατάρτισης μεταξύ των κρατών μελών ⁽²⁰⁾.

Βρυξέλλες, 19 Ιανουαρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 100/140, 30.04.2009.

⁽¹⁹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 100/136, 30.04.2009.

⁽²⁰⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 162/90, 25.06.2008.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες, οι οποίες συγκέντρωσαν πάνω από το ένα τέταρτο των εκπεφρασμένων ψήφων, απορρίφθηκαν στην πορεία της συζήτησης (άρθρο 54 παρ. 3 του Εσωτερικού Κανονισμού):

Σημείο 1.10

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Οι οργανώσεις επιχειρήσεων πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε συστήματα παροχής συμβουλών και καθοδήγησης, εφόσον είναι οι ~~καθοριστικοί παράγοντες~~ ~~πιο σχετικές δομές~~ για την παροχή πληροφοριών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τις ευκαιρίες ΕΕΚ. Θα πρέπει να βοηθούν το διδακτικό προσωπικό να αναπτύσσει την ενδύπηρεσιακή μάθηση και νέες μεθόδους.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Υπέρ: 81
Κατά: 100
Αποχές: 20

Σημείο 1.18

Να τροποποιηθεί ως εξής:

Οι προτιμήσεις των μαθητών και οι προσδοκίες των οικογενειών τους θα πρέπει να προσανατολιστούν σε πορεία σύγκλισης εξετασθούν σε συνάρτηση με τις ανάγκες των εργοδοτών. Στο μέλλον, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν το πρόσφατα ανεπτυγμένο Πανόραμα δεξιοτήτων στην ΕΕ και τις προβλέψεις του όσον αφορά τη προσφορά δεξιοτήτων και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Υπέρ: 75
Κατά: 127
Αποχές: 18
